

Res minol je zimski čas preganjanja, ki je prve krščanske cvetlice, nedolžne otročiče, prehudi slani enako pomoril (Sermo S. Aug. Ep. de Sanctis. 10); za njimi je še blizu 20 milijonov mučnikov za Kristusa darovalo življenje in kri. Paganska zima, ko je grozna tema nevere vso zemljo pokrivala, je minola in začela se je vesela pomlad, v kateri se je luč krščanske vere iz Rima širila med vse narode. Ob enem s sveto vero so se pa udomačile pri nas tudi vede in umetnosti. V resnici, cvetlice so se prikazale v deželi naši; prišel je čas pevanja in grlični glas se je čul po naših pokrajinah. Izmed vseh umetnostij se namreč pri Slovencih ni nobena tako priljubila in razširila ko pobožno cerkveno petje, ki je prava nebeska tolažba za ubogo, potrto srce človeško. Oče in pravi začetnik veličastnega cerkvenega petja so pa sveti papež Gregorij Veliki. Njihovo prelepo življenje nam je popisal Janez Dijakon (Vita S. Greg. Papae v Wolfgruberju, str. 106), in je sprejel v svoj spis tudi sledeče pobožno izročilo. Sv. Oče so premišljevali, kako bi zamogli cerkveno petje po vzgledu kralja Davida tako urediti, da bi s svojo milobo in resnobo pomagalo kristjane zbujati k pobožni molitvi. Ko so enkrat po noči zopet o cerkvenem petju premišljevali, se njim je v spanju prikazala častita gospa, z nebsko svitlobo obdana; gospa je pa bila podoba svete cerkve, izvoljene neveste Kristusove. Okoli sijajne in častite prikazni je bilo zbrano vse polno njenih ljubeznivih otročičev, ki so bili lepi kakor sam angelci nebeski. Koliko veselje je prevzelo svetega Gregorja, ko je začela uzorna gospa, spremljena od angeljskih otročičev, prepevati prelepe in srce pretresajoče nebeske pesmi. Sicer ni zapisano, kaj je pela, pa mislim, da bom resnico pogodil, če z Valjavcem rečem, da

Prepevala na jasen glas
Je njega veličast in kras,
K' je zemlje in neba vladar,
Od katerega je vsaka stvar;
Prepevala, kak božji svet
Nebesčanom je vsem odkrit;
Kak angelci lepo pojo,
Lepo pojo, sladko pojo,
Sveti Trojici strožejo,
Marijo devico venčajo.

Sveti oče so začeli v sanjah moliti in Boga prositi, naj njim posluh zbistri in pa spomin utrdi, da bodo prelepe nebeske napeve še tudi jutro pomnili, ko se zbudijo. Drugo jutro so sveti oče začeli z glasbami ali notami svete napeve zapisovati, ki so njim še milo po ušesih zveneli. Ob enem je pa priletela grlica (ali golob) in grčila je iste pesmi, katere so sv. Oče po noči čuli, tako lepo in tako zvesto njih je posnemala, da so sveti oče Gregorij lahko vse na tanko popisali in zaznamovali. Za to še pa sedaj svetega Gregorja slikajo z grlico na rami. Ali bi mar tudi vi radi čuli, kako so peli angelci po noči in kako je angeljsko petje grlica ponavljala? To se prav lahko zgodi. Pojdite v svojo domačo farno cerkev k popevanju sveti maši! Kedar duhovnik Gospodov veselo »Glorijo« zapojejo, ali pa po svetem povzdigovanju molite »Gospodovo«, »Očenaš« pevaje molijo, tedaj čujete nebeske napeve zapisane po svetem Očetu, Gregorju Velikem!

Dr. Jož. Pajek.

Gospodarske stvari.

X. zbor društva »Kmetovalec« v Gotovljah.

Vsprec pri zboru društva »Kmetovalec« v Gotovljah je ta-le: 1. Pozdrav; 2. govor o živinoreji; govori gospod dežel. in okraj živinozdravnik g. M. Jelovšek; 3. vpisovanje novih udov, oziroma vplačevanje letnine;

4. slučajni nasveti. Po zboru prosto razveseljevanje. Med in po zboru petje in deklamacije. Zbor se vrši dne 29. prosinca t. l. ob 1/2 4. uri v prostorih g. J. Hausenbichlerja v Žalci.

Kainit, umetno gnojilo.

(Konec.)

Kakor v vsaki zemlji, ravna se pa mera kainitu tudi v tej, kako rastlino nam je gnojiti. t. j. ena rastlina zahteva več, druga manjšo mero. Za vsako rastlino v različnih razmerah, v katerih se goji, pa te mere tukaj zapisati, zavedlo bi nas predaleč, namen teh črtic je le, kmetovalce opozoriti na to, njim dosedaj morebiti še nepoznano gnojilo, ter v obče naznačiti tudi njega uporabo.

Gledé na mešanje kainita z drugimi gnojili naj se k sklepu omenimo, da bi se mu fosforna gnojila naj vsikdar приметnila. Vendar se te zmesi sme le toliko na enkrat napraviti, kolikor se je more v 24 urah uporabiti; če jo pa dalje časa pustimo vkupaj ležati, postane zmes trda, ter jo je zatem težko rabiti, pa tudi pokvariti se more. Zmes se pa napravi najbolje na naslednji način:

Na tla se vsiplje kainit ter malo poškopri. Zatem se vsiplje na-nj fosforno gnojilo, a slednjič se vse z lopato dobro premeša. Da se da zmes bolj in enakomerno zmešati, bodi priporočeno, da se zmeša tudi nekoliko suhe zemlje vmes. Gnojilo, kateremu je primešano nekoliko zemlje, more se tresti celo pri močnejšem vetru, ne da bi ga veter zanašal.

Preostaja nam še, da tudi

IV. O meri,

katera je za različne zemlje in različne zmesi potrebna, nekaj povemo. Po tem, kako se je dotična zemlja do sedaj gnojila, ter z ozirom na to, potrebuje li dotična rastlina več ali manj kalija, daje se 2—6, srednje tedaj štiri metriške cente kainita za hektar, toraj na oral tri metriške cente. Travnikom se daje 3—6, srednje 4 1/2, meterskih centov kainita, mešanim z 4—8, srednje 6 meterskih centov fosfotnega gnojila za hektar.

Kainit stori zemljo vezivno in vododržno, kar razjasnjuje njega vrednost za peščene in sploh lahke zemlje. Vrh tega je pa še prevažna gnojilna snov kali — v kainitu najcenejša.

Kainit se pa še more na eden način uporabiti, namreč

V. Za steljo.

Ta poraba je zategavoljo priporočilna, ker se na ta način kainit v zemlji najbolje razdeli. Za steljo daje se za vsako odrasčeno živinčje 1/2 kile kainita; mora se pa pri tem skrbeti za to, da tudi gnojilna ne odteka. —

Kainit se pa poleg tega rabi tudi za ohranjenje gnoja tedaj, ako moramo istega dolgo časa ležati pustiti; kainit namreč zabrani prehitro gnjilobo gnoja ter veže najvrednejšo snov gnoja: amonijak, in mu ne da uhajati. — Vendar ne smemo gnoja premočno pretresati s kainitom, inace nam tudi na polju — v zemlji — ne bi hotel strohneti, ter bi bil zastoj.

Gledé stelje kainita v hlevu je pa zapomniti, da se mora kainit na tla potresti; čez-nj se potlej še daje druga stelja. Kainit bi namreč živini škodil, če bi morala sama na njem ležati. Sosebno kravam škodi na vimenu, pa tudi drugi živini vmeči parklje in kopita. Mora se tedaj v hlevu varno z njim ravnati, a vozni živini je najbolje, da se stelje druga stelja brez kainita. Za steljo se more kainit tudi s fosfati ali z gipsom mešati; vendar to ni neobhodno potrebno, ter omenimo to le mimogrede.

Zakaj smo pisali ovo o kainitu? Poznamo dobro naše kmetovalce, ter vemo, da njim je žal, da le malo hasni vsak pouk gledé gospodarstva, a najmanj morebiti o gospodarstvu z gnojem, čeravno je pri umnem gospodarstvu gnojišče kmetu prava kasa! Težko je, gospodarju, ki spušča gnojnico v klanjéc, govoriti o gospodarstvu z gnojem. Vendar kljub slabim uspehom našega pouka, govorili smo in še bodemo tudi v prihodnje — kolikor nam bo dopuščal čas — o tej dragi gospodarski stroki, ker se včasih naleti še vendar kdo, kateri take nasvete — sebi na hasen — vboga.

Sosebno se nam je pa zdelo potrebno opozoriti kmetovalce na kainit, ker je to zelo važno pa ceno gnojilo. V času, ko se razširja trsna uš dalje in dalje, ko ta mrčes pokončuje vinograd za vinogradom, — važen je vsak pouk, kateri meri na poboljšanje katere-sibode gospodarske stroke, ker se s poboljšanjem kulture povzdigajo tudi doneski iste.

Večje važnosti je gnojilo, o katerem smo danes govorili, za vinorejce, in to še posebej za tiste, kateri svoje okužene vinograde zasajajo z ameriskimi trtami. Te trte zahtevajo ne samo dobro obdelano zemljo, temveč ona mora biti tudi dobro gnojena. K temu bi pa vtegnilo marsikateremu gospodarju pomanjkovati gnoj! V današnjem pouku dan mu je navod, kako si more hlevski gnoj poboljšati, oziroma pomnožiti, dan mu je dalje navod, kako more za eno, dve leti nadomestiti živinski gnoj s kainitom itd. gledé njiv in travnikov, oziroma tudi gledé sadnega drevja, da si pri tem prvega prihrani za gorico; pokazali smo mu slednjič tudi, kako more za nekoliko let gnojiti svoj vinograd brez vsega živalskega gnoja s kainitom in dometki. Želimo tedaj v interesu posebno naše, do sedaj imenitne vinoreje, da se kmetovalci v gori navedenih slučajih spominjajo naših nasvetov.

Fr. Matijasič.

Cepiče rezati.

Sedaj je primeren čas za rezitev cepičev. Cepiči meseca prosinca in do polovice svečana narezani, se lahko do konca maja ohranijo, če se v pesek potaknejo in na senčnem hladnem prostoru hranijo. Zavoljo imen je potrebno vsako sorto posebej zvezati in z imeni zaznamljati.

Sejmovi. Dne 28. januarja v Artičah in v Poličanah (za svinje.) Dne 30. januarja v Št. Juriji pri Tabru. Dne 31. januarja v Dobovi. Dne 1. februarja v Jurklostru.

Dopisi.

Izpod Maribora. Dne 8. t. m. nam je priredilo vrlo bralno društvo v Rušah prav slovenski večer. Veselica vršivša se v za to popolnoma primernih prostorih g. Novaka je bila izgledno uravnana. O šaloigri »Kateri bo« rečemo samo toliko, da nas je popolnoma očarala. Do vrata zadolženi oče — g. Anton Grizold — nas je kar prenesel v njegov položaj; edina mogočnost rešiti se bobnja bi bila, ako se mu edina hči, lepa Marinka — gsdč. Micika Arlnova iz Smolnika — bogato uda. Navadno iščejo ženini bogate neveste, tukaj je pa res lepa Marinka spreobrnila red. Dobro jo je vrezal bogati kmetski fant — g. Drag. Lingl — ki je v vsem obnašanju kazal, da je petičen; mojsterski se je kovač — g. Bečela — za lepo dekle potegoval; pekar Miha — g. Grizold mlajši — je najbolj meljnato kapico na glavo posadil, češ, da Marinki pri njem ne bo manjkalo kruha, ja celo modremu dr. Bistriglavu — gospod

Vinko Ocinger, človek bi mislil, da je na odru zrasel in so v obče vsi diletantje svojo nalogo izbornu rešili. Živili! Petje, kakor domačega, tako tudi Mariborskega zbora je bilo izvrstno, žal, da se je domači zbor na tako malo število skrčil. Gostov je bilo od vseh strani, med tem, ko smo domačinov veliko pogrešali; je-li mogoče izpustitev tombole vzrok? Po prestavi se je pelo, napivalo, veselilo tako, da smo se z najprijetnejšim uti- som proti jutru vrnoli vsaki na svoj dom.

Iz Koroškega na Štajarski meji. (Sočutje.)

Vi se veselejše gibate na Štajarskem in tudi to po vsej pravici, ker pri vas je obilnejše število narodnih mož. Pač srečni ste, ker imate pod svojim banderom dosti izobraženih mož, ne samo duhovnikov, ampak tudi svetnega stanu. Želja vsakega rodoljuba morebiti le ta, da bi vsi Vaši bralci si besede svojih voditeljev prav zapomnili in se po njih ravнали. To vidimo že mi, vaši bližnji mejaši, da krepko napredujete, zakaj jemljete jim trdnjavo za trdnjavo. Bral sem v kratkem 15 let stari list »Slov. Gosp.«, kako so se tri občine borile za slovensko uradovanje in zdaj, hvala Bogu, jih imate menda že večino, ki slovensko uradujejo. Tudi pri nas na Koroškem v Podjurski dolini se poganjajo za to, pa gospoda v Celovci je mogočna in zapreke stavi, ali mislim, da se moži ne bodo dali vstrašiti, zakaj pravica mora obveljati. Če enkrat te občine zmagajo, imamo upanje, da se bodo tem hitro druge pridružile, saj »Slovenec gre na dan«, in vidimo, da od liberalne nemške gospode nimamo upanja kaj dobrega dočakati. Slovenci, le krepko naprej: vse za vero, dom in cesarja!

Iz Ponikve ob južni želenici. (Posojilnica.)

Z veseljem smo pozdravili tukaj ustanovitev hranilnice in posojilnice v Šmariji pri Jelšah. Zadnji čas je bil, da se zabrani delo okrajnim oderuhom, ki že toliko časa izsesavajo ubogo ljudstvo. Tudi v naši občini imamo dva zastopnika tega stanu, eden je v oderuskih opravilih že zelo izurjen in ima precej obširen delokrog, drugi pa je še le začetnik. O kosmatej vesti prvega se nam pač ne zdi govoriti, o drugem pa odkritosrečno povemo, da nam je žal, da je zabredel na taka pota. Denar ni vse. Spoštovanje ljudij tudi nekaj velja. — V ravnateljstvo imenovanega denarnega zavoda sta izvoljena iz naše občine gg. France Podgoršek in Jože Zdolšek, v nadzorništvo pa Jakob Zdolšek in Gaspar Senica. Le-ti pa tudi vsi drugi pošteni slovenski možje naše občine naj skrbé za to, da kredita iskajoči ljudje izvedó o tem denarnem zavodu in da se iztrgajo iz oderuskih krempljev.

Izpred Radgone. (Po volitvah za okrajni zastop.)

Naj vam nekaj navedem o značaji naših možakov! Dobro vam je znano, da imamo v Orehovi vasi tistega hotmana za »becirskbetretung«, kakor je bil dosedaj, kaj neki je, da smo ga zopet izvolili, in kako? Prvič nam je obljubil, česar nima; tega nam pa tudi dati ne more. S tem pa je občine zbegal, ker so nekatere za-nj bile, ali nekdo drugi je že prej begal; to je tisti »zakotnik«, ki je pri vsakih volitvah zoper narodne može. Mož je nekda na Prusko po svinje hodil, sedaj pa je cenilni mož, zato smo se ga bali nekoliko, ker smo si mislili: če ne bomo s temi, bode pa nas ta mož tje spravil, od koder je prej sčetinjad! V velikem posestvu so pa temu hotmanu meščani pripomogli in pa njegov »boter«, ki je prej v Policah stanoval, sedaj pa stanuje za mestom, v Radgoni. Tedaj ima ta mož sedaj prav čas, da nam most dela na Prusko. V veleposestvu pa še imamo druge može, ki jim pravimo veterjnaki. Veste-li, kaj je veterjnjak? Veterjnjak je na strehi, iz lesa, na eni strani ima leseno sabljo, na drugi pa lopato; kedar v tega lesenega moža jug piše, tedaj leti naprej, kedar pa sever, tedaj pa nazaj. Taki so vam